

ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СПЕЦИАЛНОСТ БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ
Том 1, 2008

ANNUAIRE DE L'UNIVERSITE DE SOFIA „ST. KLIMENT OHRIDSKI“
FACULTE DE PHILOSOPHIE
DEPARTEMENT DES SCIENCES DE L'INFORMATION ET DES BIBLIOTHEQUES
Tome 1, 2008

**РАЗМИСЪЛ И ГРИЖА ЗА СЪДБАТА НА БЪЛГАРСКАТА
КНИЖОВНОСТ**
ОБРЪЩЕНИЕ НА ПРОФ., ДФН АНИ ГЕРГОВА КЪМ ПРИСЪСТВАЩИТЕ НА
НЕЙНИЯ 70-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

THOUGHTS AND CONCERN ABOUT BULGARIAN LITERARY CULTURE.
Prof. Ani Gergova's Speech to the Guests at the Celebration of her 70th Anniversary

Инициативата да се съберем в тази есенна вечер пред лика на Свети Климент Охридски принадлежи на специалността „Библиотечно-информационни науки” от Философския факултет на Софийския университет и на Съюза на библиотечните и информационните работници. Поводите са два – да се представи трудът „Книжовно-документално наследство”, което проф. Боряна Христова, директорка на Националната библиотека, беше така любезна да направи, и да отбележим, че започвам десетилетието, обичайно приемано като озаряващо заника на житейската битност. Съвсем искрено ще призная, че твърде притеснително и чуждо на характера ми е да влизам във фокуса на вашето внимание, но възможността да поговорим за книжовността, за библиотечно-информационните науки и образование ме накара да склоня участието си в това събитие. Веднага искам да направя уговорката, че държа на понятието „книжовност”, тъй като то обема не само и не толкова книжовните произведения – стоки, информационните продукти и услуги, дейностите по тяхното разпространение и ползване, но кореспондира със създаването на индивидуални и социални компетентности, със знанията и мисленето, на които ще разчита утрешният ден. Присъстващите тук сме хора на книжовността. Ние я създаваме, обогатяваме и поддържаме, за да бъде оползотворявана. Не бива да оставаме скрити и незабележими. Трябва да говорим, системно и настоятелно да доказваме с дела нашето призвание, да приемем мисията си на нови будители, търсещи брод към утвърдени и трайни човешки добродетели и ценности.

След всичко изговорено тук и сега, какво бих могла да кажа?

Най-напред искам да подчертая, че изненадващи за мен, но ласкателни са присъствието и посланията на висши държавници: г-н Георги Пирински, Председател на 40-тото народно събрание, г-н Георги Първанов, Президент на Република България, на г-жа Надежда Захариева, Заместник-министър на културата. Чест за мен е изразеното уважение от ръководството на нашата Алма матер – от проф. Александър Федотов, Заместник-ректор, от доц. Александър Димчев, Декан на Философския факултет, от доц. Татяна Янакиева, Ръководител на Катедрата по библиотекознание, научна информация и културна политика. Благодарност дължа на Университетското издателство и на Философския факултет, които осъществиха издаването на последната ми книга, включена в многолетната и тачена поредица „Университетска библиотека”.

Признателна съм на организаторите, на окуражителните официални и неофициални поздравления, отправени към мен от колегите, на многото съмишленици и приятели, отзовали се с

присъствието си. Тези жестове на внимание преценявам като израз на респекта, изпитван към българската книжовност, към професионалните общности, посветили труд, знания и умения, за да я има, към всички заинтересувани от нейната съдба. Затова ще си позволя именно към тези деятелни съвременници да отправя провокативни за мисленето им въпроси и съответно – мои изповедно искрени призови. За да бъдат открити акцентите, размислите ми са разпределени в няколко групи.

1. Питам. Нали отдавна е изкристализирала народната българска мисъл, че „съединението прави силата“? Нали трябва да ни огорчава и предизвиква недоволство нейната забрава, демонстрирана в обществено-политическия живот и в обществото като цяло, но и вътре в професиите ни? Защо самите ние – призваните да ратуваме за сплотяване чрез книжовност и знания, допускаме помежду си разделение, несъгласуваност в разбиранията и действията? Призовавам да осъзнаем добре ясно определените цели, да вървим без притворство, показност и користни подбуди, без оправдания единствено със ситуацията в днешно време. Най-добрият атестат за нашия професионализъм е консолидацията ни и спечелването на все повече съмишленици и съратници – сред управляващите, сред редови поддръжници на нашите дела като учени, учители, общественици, работодатели, културни дейци и т.н. Тук е мястото да отбележа мнението си за библиотечно-информационните специалисти, оценяващи своята дейност като обслужваща, като отговорна за задоволяване на проявените потребности от четене и информационни услуги. Ако съм възразявала и днес възразявам на това гледище, то се ръководя от убеждението, че ние носим задълженията не единствено да откликваме на изразените желания за книжовни и информационни услуги, но и да ги провокираме, предизвикваме, формираме и насочваме в името на заявления от съвременния свят стремеж към общество на знанието.

2. Готови ли сме на сътрудничество, съгласуваност и партньорство върху основата на широката ни платформа от дейности? Доколко използваме съвместни усилия с издатели, книготърговци, производители на информация и осигуряващи нейната комуникация, с администратори, дипломати, ръководители от различни стопански и обществени отрасли? Осъзнаваме ли, че нашият труд, че нашите и на следовниците ни дела трябва да доказват обществени ползи, да привнасят бодър дух и култивират усет за добро и човеколюбие? Джон Лок ни поучава: „Добро е онова, което е в състояние да предизвика или увеличи удовлетворението и радостта или да намали страданието“. Търсим ли съмишленици, работата ни би трябвало да бъде не само

добросъвестна, но да е осеяна със сърцатост, отзивчивост, добронамереност към ползващите се от съвместния ни труд.

3. Правим ли достатъчно да се впишем в глобализацията се свят? Защистваме ли достойно нашето присъствие в него? Нашата професия е генетично заредена с отговорности, позволяващи положителен отговор на тези въпроси. Но нека не се задоволяваме с повторително-подражателни мотиви, нека да не преповтаряме формулировки на дошли отвън идеи, които нерядко са недочути и недоразбрани у нас. Във взаимоотношенията ни с чуждестранни колеги, в международни конференции и двустранни срещи да не пристъпваме като плахи балканци, а да се чувстваме равни на щастливците, на които всичко би могло да бъде леко, по-леко отколкото на нас. Нашата България е страна, в която има воля и енергия за надмогване на неволите. Вярата ни в трайните ценности, независещи от историческите превратности, ще предизвиква винаги признание и уважение отвън.

4. Можем ли да твърдим, че образоваността на работещите днес в българските библиотеки е достатъчна, за да отговорят на нарастващите към тях изисквания? Дали количествено нарастващите висшисти по библиотечно-информационни науки имат готовност достойно да отстояват своето призвание на попрището, избрано като професия? Не съвсем удовлетворителните отговори на тези въпроси поставят пред изпитания желаното от новия академизъм. Ние преподавателите направихме немалко за въвеждането на учебни планове за бакалавърска, магистърска и докторска степен, за изготвянето на съответни конкретизирани учебни програми, но тепърва предстои проверката на техните резултати в процеса на професионалната реализация на нашите студенти, които ще доказват светогледни устои, деятелни способности и умения. За проявяваните качества или за липсата им обаче трябва да бъде въведена системна оценка, влияеща за получаване на стимули и за израстване в кариерата (разбира се, съответстващи санкции). При това, за ангажирането им на работа трябва да влияе образователният ценз (все още има назначения без той да е налице) и специални изисквания на работодателя. В полза на втората претенция е профилирането на библиотечните специалисти както на магистърско равнище, така и чрез кредитната система, която предполага набор от изборни дисциплини в процеса на обучението.

Казаното накратко показва потребността от преподавателски и изследователски капацитет, а той се оказва недостатъчен – ограничено ядро от специалисти води занятия, подготвя проекти, участва в обществени инициативи, пише и публикува по библиотечно-

информационни проблеми. За всичко това не би могло да се твърди, че получава съответстващо възнаграждение и обществено признание.

Израстването на научния потенциал е трудно и бавно, особено в област като библиотечно-информационните науки, интердисциплинарни по характер. Изследванията, преподаваните на студентите знания би трябвало да гравитират към философията, историята, филологиите и т.н., а овладяването на информационните техники – към хуманитаристиката и хуманизма изобщо. Добре е да си дадем сметка, че само ползи за книжовните дейности ще има от подкрепата и поощренията на учените и преподавателите, доказали своята висока компетентност в съответствие с критериите за придобиване на научни степени и звания.

5. Последните въпроси, болезнено интригуващи съвременността ни, се отнасят до младите хора, до техните аспирации към по-добър живот. Защо кадрните между тях все по-често остават вън от българските предели, там търсят свое поприще? Каква съдба очаква науката и висшето образование у нас когато чувствително оскъдняват от млад човешки ресурс? Какво ни очаква нас зрелите и остаряващите, пожизнено посветили се на книжовно-информационните професии? Ще си позволя по този повод да цитирам скептика-балканец Иво Андрич. В едно свое кратичко есе той ни съветва: „Не се оплаквайте! Светът е еднакво отвратителен и за да живеем в него, нужна е все същата доза възторг, сила и търпение. Само че в младостта си намираме достатъчно от всичко това в себе си и затова животът ни изглежда хубав и поносим, а когато остареем и възторгът изчезва, силата изневерява и търпението ни напуска, светът вече изглежда такъв, какъвто е”. Позволявам си да мисля, че това дръзко обобщение не е съвсем справедливо, защото има млади хора, дори подрастващи, които заживяват с апатия и празноделие, прерастващи в саморазрушение и агресия, защото има възрастни, които не се примиряват с действителността такава, каквата е. Ще пожела в заключение: на младите да избират професия и призвание, които им носят удовлетворение, не позволяват да се примиряват с житейските недъзи, а посрещат своя дълг с наслада. На нас, застаряващите пожелавам сили и търпение, за да осъществим мечтите си за бъдещо творческо присъствие и за ползотворна поколенческа приемственост. Да се съхраним знаещи и можещи, полезни и на професиите ни, и на обществото ни, българско, но европейско!

Деканът на Философски факултет доц. д-р Александър Димчев връчва поздравителен адрес на проф. дфн Ани Гергова по случай нейния 70-годишен юбилей.

Република България
Президент

ДО
ПРОФ. АНИ ГЕРГОВА

Уважаема професор Гергова,

Приемете моите най-сърдечни поздравления по случай Вашата 70-годишнина.

Ако в днешните нелеки времена има личности, с които свързваме съхраняването и развитието на духовността ни, несъмнено Вие сте една от тези личности.

С право Ви наричат доайен в изследването на българската книга. В творчеството Ви намираме най-силните доказателства за нейното значение в съхраняването и предаването на историческата и националната ни памет и идентичност. За това, че съвременните електронни средства (медиите, компютрите и пр.) не са алтернатива и не могат да заместят нейната неповторима роля и функция в обществото.

Използвам тържествения повод искрено да Ви благодаря за подкрепата и готовността да развиваме инициативата "Дари книга" и да изразя своята увереност, че ще продължим да правим всичко по силите ни, за да защитаваме, опазваме и развиваме незаменимата светогледна, формираща роля на българската книга.

Бъдете жива и здрава! Желая Ви много творчески успехи и лично щастие!

19 октомври 2007 г.

Георги Първанов
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ

До професор дфн **Ани Гергова**
София

Уважаема професор Гергова!

Моля, приемете искрените ми поздравии по повод Вашия юбилей!

Неподправеното уважение и признание, на които заслужено се радвате в деня на Вашия празник, несъмнено се дължат на Вашата висока професионална ерудиция и безкористното Ви служене на научното и педагогическото призвание.

Желая Ви от сърце да продължавате пътя си към нови постижения в любимата Ви наука, както и много щастливи дни!

С уважение,

Георги Пирински

19 октомври 2007

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**

Г Р А М О Т А

на

**проф., дфн
АНИ ГЕРГОВА**

**за изключителен принос в
развитието на българската
култура, утвърждаване на
библиотечното образование,
за постиженията ѝ като учен
и изследовател**

и

**във връзка с нейния
70-годишен юбилей**

Stefan Danailov

**ПРОФ. СТЕФАН ДАНАИЛОВ
МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА**

София, октомври 2007 г.